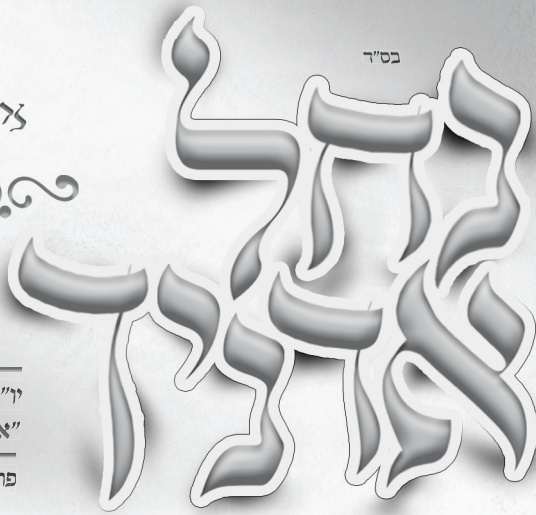

להנהיג נועם תורה וחסידי
מנדר היוצא מערך

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' בהר בחוקותי תש"פ • גליון כ"ט

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבוה"ק ז"ע

הלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הנה"ה ר' זרח רזנטל שליט"א

"העשירי יהיה קודש לה'" מעשה עשרה הרוגי מלכות והריגת ר"ע והקשר בפרשתנו ובראש וסוף הספר

נראות מסירת נפשו של ר"ע

הנה כאשר לומדים ענין פטירת ר"ע במסירות נפשו על קידוש ה' ואים שם ענינים שלא מציונו בשום מקום אחר אצל צדיקים אחרים שמסרו ג"כ עצמם על ק"ה. ונפרט בזה כמה מענינים אלו. במדרש שיר השירים מובא שר"ע היה חבוש בבית האסורין עשרים שנה! ובבן יהוידע אי' שמר"ח אלול עד יו"כ נמשך כל יום ויום מה שהיו סורקין את בשרו במסרקות הברזל. וכיון שהיה חושב כל יום שבאותו יום ימות מרוב הצער והיסורין, היה מקבל כל יום אז קבלת עול מלכות שמים בפסוק "שמע ישראל". [ובכל אותם הימים היו התלמידים באים אליו ועומדים במקום שהיה נידון, ולכן אמרו ודיברו אליו תלמידיו. ובעיצומו של יו"כ באותו יום לא באו התלמידים כי יום עבודה הוא, ואפילו ר' יהושע בן גרסי ששמשו בדרך קבע להביא לו אכילה לא בא ביו"כ כי ידע שג"כ ר"ע יהיה בתענית ולא יהיה צריך לו. ובאותו יום הכיפורים נפטרו (מבואר בספר לשון חכמים סימן כ"ג) וגזרו שלא יוכלו לבוא לקחתו לקבורה, עד שבא אליהו הנביא וגילה הדבר לר"י הגרסי - והביאוהו למערה בטבריה. ומסיים הבן איש חי שתיכף לאחר שא"ה ר"י הגרסי יצאו מהמערה נסתמה המערה בידי שמים, ולא נשאר אלא המערה החיצונה פתוחה אשר העולם נכנסים בה].

ואי' בירושלמי (ברכות פ"ה) שדינו של ר"ע היה נעשה לפני הרשע טורנוסורפוס, וכשהגיע זמן ק"ש התחיל ר"ע לקרוא ולצחוק בשמחה! ומאידך מובא בעמק המלך (שער עולם התורה ריש פוק ט) שבזמן שהיו סורקין בשרו איז מהבל פיו שהיה יוצא מצעקתו - היה נעשה יחודים ששברו ובקעו את הקליפות! וזה היה כוונתו בצעקות. ומלאכי מעלה שלא היו יודעים סוד צעקתו היו שואלים זו תורה וזו שכרה.

ובגילויני הש"ס (ד"ה והיו) מוכיח מהירושלמי שר"ע הרגיש ביסוריו הנוראים, (אלא שקיבלם בשמחה). וכן מובא בשער הגלגולים לרח"ו (הקדמה) שהוא היה מגולגל מר"ע. ונפשו זכרה את גדל הצער ונוראות היסורין של ר"ע, וכל עת שראה דבר ששייך להריגת בני"א היה מתעלף!!

וקשה על מה שמובא בשו"ת מהר"ם בר בורן (החדשות סימן תקי"ז) שכאשר אדם גומר בנפשו למסור נפשו על קידוש השם, מכאן ואילך לא מרגיש בשום יסורי המיתה! ולכן למרות שאין לך אדם בעולם שנגיעת האבר הקטן ביותר באש א"א לענב ולעצור עצמו מצעוק, מ"מ רואים שהקדושים שנהרגים על ק"ה אינם צועקים כלום!

ומתריך בגילויני הש"ס שר"ע בגלל גדול קדושתו ומדרגתו אדרבה רצה דוקא לסבול יסורין עבור חובת קדושת שמו יתברך. ובספר מעין הברכות מובא שאין יסורין ומיידת הדין יכולים לשלוט בכל על צדיקים - אם הם עצמם אינם חפצים בזה. וכמו שמובא בברכות דף ה' ע"ב - שכאשר האמוראים לא חפצו ביסורים ואמרו "לא הן ולא שכן" נתבטלו היסורין.

ובאסיפת זקנים ח"א מביא מהאוצר חיים שבדרך הטבע - היתה כבר צריכה נשמתו של ר"ע להסתלק מעוצם היסורין, אלא שר"ע האריך בקבלת עול מלכות שמים, והאריך באחו. וזה שאמרו תלמידיו רבינו עד כאן. שיקצו ויפטר יותר מהר מיסוריו. וענה להם: שכל ימיו מצטער ומחכה על זה ולכן מאריך יותר מכל הפעמים.

וכאן נוסף את חידושו הנפלא של המקובל האלוקי הרה"ק ר"ש מאוסטרופלי ז"ע, מובא בכוננות האריז"ל שמרע"ה הרג את המצרי המשך בעמוד ב' <<<

בשורות טובות מבניכם ובנותיכם

ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו (ויקרא כ"ו, כ"ט) איתא במדרש: לעתיד לבא יהיה מכל התוכחה רק ברכות. וקשה להבין, איך יכול להיות הקללה הנ"ל לברכה. על זה יש לפרש: "ואכלתם", תאכלו ותיהנו מ"בשר", מהבשורות הטובות מ"בניכם ובנותיכם", שימסרו לכם שהבנים והבנות מתנהגים בדרך הטוב והישר וכדומה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרימישלאן ז"ע)

השפעות טובות ע"י ענה ושפלות

והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע (ויקרא כו, ה). פירוש, 'דיש' אותיות 'שדי' והוא לשון שדיים, שמשם הזה יונקים ישראל השפעות (עיין זוהר פרשת פקודי, ח"ב רנב ע"ג), וכמו שכתב בספר הקדוש נועם אלימלך פרשת וארא (ד"ה או יאמר שד"י) עיין שם. 'את בציר' הוא לשון מיעוט ומרומז על מדת השפלות.

[זהו שאמר הכתוב והשיג לכם] פירוש כשתרצו להמשיך ולהשיג דיש היינו השפעות טובות כנ"ל, תוכלו להשיג על ידי את בציה, על ידי מדת השפלות. ובציה, פירוש כשתהי' בכם מדת השפלות, ישיג את זרע, שעל ידי זה יזכו להיות להם זרע של קיימא, כמו שכתוב 'ויקטן ילד' (באשית ט, ט), ופירוש רש"י על ידי שהי' עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

כאשר שקועים ברוחניות גם הגשמיות לרוחני יחשב

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כו, א). שאם תהיו שקועים לגמרי ברוחניות ולא תהיו משועבדים כלל לגשמיות כנ"ל, אז "ונתתי גשמיכם", פירוש שאוסף לכם גם את הגשמיות על חשבון המצוות והזכויות, כי לגבי מי ששקוע לבו ומחשבתו בתורה, אז מה שאוכל ושותה גם הוא למצוה יחשב, כי נצרך לזה להברות גופו כדי שיוכל לעסוק בתורה במצות. והגשמיות מתעלה לקדושה ע"י שבכח האכילה ושתי' עובד את השי"ת, ממילא נתוסף לו זכות גם על האכילה שאכל. ויש לרמז כן במאז"ל (אבות פ"ד מ"ג) שכן מצוה מצוה, שמן השכר עצמו שקבל "ונתתי גשמיכם בעתם" נעשה מצוה נוספת, כי כל אכילתו ושתייתו הן קודש לד'. וממילא אין נגרע בזה משכרו לעולם הבא, אדרבה נתוסף לו עוד שכר לעולם הבא על מה שמקבל שפע גשמי והוא מעלה אותו להיות עבודת השי"ת.

וזהו שארז"ל (מכות פ"ג מ"ט) רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

שהשי"ת הרבה לנו מצוות מבחוץ, שאפילו האכילה הגשמית נתרבה לנו אל מנין הזכויות מהמצוות הרוחניות. ובפרט בשבת קודש בודאי מקבל האדם שכר על השכר הגשמי שקבל, כי עונג שבת הוא עבודת ה' ורוחניות גמורה, כי עונג שבת אחד שקול כנגד אלף תעניות (תנחומא באשית פ"ג). והטעם כי ע"י תעניות הוא מסגף את גופו ומכניע את החומר. אבל ע"י עונג שבת הוא מתקן ומעלה את כל הבריאה כולה, כי מגלה עי"ז שבכל דבר גשמי טמון אלוקות, נמצא שהוא מגלה בזה כבוד מלכות שמים בכל הבריאה. (כאן נאנח רבינו אנחה של שמחה: "אהה, כמה קדושה מפורז בתוך העולם הגשמי, מלא כל הארץ כבודו, בכל פינה ופינה יש מצוה").

והנה פרשה זו היא הכנה דרבה לקראת קבלת התורה, כי זהו עיקר קבלת התורה לבטל ולהכניע את הגשמי, ולהגביר כח הרוחני. והשי"ת ברא את העולם בתורה כמאז"ל (זה"ק ח"א קלה) "אסתכל באורייאתא וברא עלמא", כדי שכל העולם הגשמי ג"כ יוכל להיות תורה'דיג, שגם אכילת האדם וגם עסק פרנסתו של האדם יוכל להיות תורה'דיג, ואז גם מזה נעשים מצוות וזכויות עד אין שיעור. (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע).

גם בעמל הפרנסה היא זה בתורה

אם בחוקותי תלכו (ויקרא כו, א). ופירש"י שתהיו עמלים בתורה. יל"פ בזה הפסוק, שכאשר עמל האדם לפרנסתו צריך שיהא זה בדרך התורה. וכיצד, שכאשר עוסק במשא ומתן יהא נזהר שלא להונות את חבירו, ונזהר במקח וממכר על גניבה וגזילה ומיידות ומשקלות. והרי ברגעים אלו ה"ה מהרהר בתורה ובהלכותיה, וכל משאו ומתנו תורה'גיד. וכן כאשר חורש וזורע וקוצר בשדה ונזהר בדיני כלאים ולא תחרוש בשור וחרמור ולקט שכחה ופאה, הרי ברגעים אלו עמל הוא בתורה.

זה הכונה במשנה "ובתורה אתה עמל" שגם כאשר האדם עמל לפרנסתו יהא עמלו בתורה - תורה'דיג. וזה הכונה טוב תורה עם דרך ארץ, שגם בעת עמל, דרך ארץ יהא זה עם תורה. וזה הכונה בפסוק שתהיו עמלים בתורה, שגם בעת עמל האדם לפרנסתו יהא זה בתורה, ואזי כעמל התורה יחשב.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

להיות תמיד בכחינת ה' הולך

אם בחוקותי תלכו (ויקרא כו, א). יל"פ הפסוק תלכו שבעסק התורה צריך האדם להיות תמיד בבחי' "הולך" להוסיף יותר ויותר בתורה ויר"ש, ולא לעמוד על עמדו במקום אחד. (כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

"אז תרצה הארץ את שבתותיה"

שריחו רע, אלא בעיניו נראה הריח כריח בשמים מרב אהבה. וזוהו יבואר הענין מדוע השבתות שבגלות נעלים ומאירים יותר מזמן שביהמ"ק היה קיים. הדנה בשבת קודש מתעוררת אהבה גדולה של הקב"ה לישראל כלתו והקב"ה מקרב אותנו אליו והוא יחוד הקב"ה וכנסת ישראל. וע"כ בזמן הגלות אשר אנו מצויים בטומאת ארץ העמים ממילא מתגלה אהבתו אלינו בדרגה גבוהה יותר מבזמן היות ביהמ"ק קיים. שכ"כ גדולה אהבתו אלינו שאף בחושך הרוחני שמצויים בו בגלות הוא אוהב אותנו ומשרה שכינתו בתוכינו כי הריח הרע שיש בידינו נדמה בעיניו כריח בשמים ערב. וזה גילוי שגילה לנו רשב"י אשר השי"ת אוהב אותנו בכל מצב.

ודעת האחרונה למדנו במסכת בכורות (ס) מימרות מרשב"י המגלות אשר אנו בחביבותא תליא מילתא, האחת היא בענין הבא לקבל דברי חבירות דהיינו הרוצה לנהוג מנהגי חבירות ופי' רש"י דברי חבירות היינו שלא יתן תרומה ומעשר לעם הארץ, ושלא יעשה טהרות אצל עם הארץ ושיאכל חולין בטהרה, ושיעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח, ות"ק ס"ל דאם ראינוהו שנוהג כחבר אף בציניעה, בתוך ביתו ה"ז מוכיח שכוונתו אמיתית, ומקבלין אותו להיות חבר, ואח"כ מלמדין אותו שאר הלכות חבירות. ור' שמעון ב"ר יוחאי אומר בין כך ובין כך מקבלין אותו והוא למד כדרכו והולך, דהיינו שכיין שהוא רוצה להתחזק הרי מיד מקבלין אותו, ואח"כ כאשר יתחבר עם החברים ילמד מנהגיהם והליכותיהם האין להתנהג בטהרה. ודעתו של רשב"י היא מרוב הכרתו בערך נשמת ישראל אשר השי"ת אוהב אותנו בכל מצב.

ואיתא במסכת מקואות (פ"ג מ"ה) "מחט שהיא נתונה על מעלות המערה, היה מוליך ומביא במים, כיון שעבר עליה הגל טהורה". ונראה לרמז בזה על המבוי דרשב"י לכל, אבל רק אם לוקח את עצמו על מנת להתעלות. וזה יש לרמז בדברי המשנה, "מחט" היינו מי שחפץ להתחזק ולפתוח פתח כחודו של מחט, "שהיא נתונה על מעלות המערה" פי' שהוא עולה אל מעלות המערה של ר' שמעון ב"ר יוחאי כדי להתחזק ולהתעלות, אזי אם "היה מוליך ומביא במים" אם הוא אופך לבו ומוריד דמעות כמים ושב בתשובה, הרי "כיון שעבר עליה הגל" פי' כיון שעבר עליו היום הנשגב ל"ג בעומר, "טהורה" עי"ז הוא נטהר, ויה"ר שנוכח להתקדש ולהטהר בקדושה של מעלה, ושנוכח לגאולה השלימה בב"א.

המתקנות של ל"ג בעומר עוד מלווה אותנו. והנה איתא בתפארת שלמה בפרשתן עה"פ (טו, טז) **אז תרצה הארץ את שבתותיה וגו' כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה בשבתותיכם, בשבתכם עליה.** הדכונה היא על השבתות בימי הגלות שהם גדולים ומאירים יותר מהשבתות שהיו בזמן שהיה בית המקדש על מכונו, ופי' הכתוב "אז" - בזמן הגלות, תרצה הארץ את שבתותיה - את השבתות, "כל ימי השמה" - כל ימי הגלות, "תשבות" יהיו השבתות נעלים יותר, "אשר לא שבתה בשבתכם עליה" פי' בזמן שביהמ"ק היה קיים לא היו השבתות נעלים כ"כ כמו בהגלות. והוא דבר פלא, דמדוע כיום בזמן הגלות השבתות גדולים יותר מזמן שביהמ"ק היה קיים והיו כהנים בעבודתם וישראל מסובין על שולחן אביהם. הן אמת דידוע מספ"ק דהשבתות של ימי בין המצרים גבוהים ונעלים יותר כי הם כמו אור המאיר בתוך החושך, כי כשהדין מתהפך לרחמים, הוא נשגב במעלתו, (עי' ח"ה ה"ה"ם לשבת חזון), וזה יתכן גם הענין שבשלו נעשים כל השבתות שבגלות נעלים ומאירים יותר.

ויתכן לבאר עוד הדנה התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי גילה שהשי"ת אוהב כל יהודי ויהודי "אנן בחביבותא תליא מילתא", כי בתוך כל יהודי יש נקודה פנימית אשר בה הוא מקושר להשי"ת והשי"ת אוהבו בכל מצב שהוא. והוא הטעם שכל כך הרבה יהודים עולים לצינו ומתחזקים שם. וכתב בזה"ק בפרשתן עה"פ (ויקרא כו, מז) גם זאת בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם, משל "לבר נש דרחים איתתא, והות דיירא בשוקא דבורסקי" שהיתה גרה כלתו בשוקא דבורסקי שריחו רע ביותר מריח העורות שמעבדין שם, "אי לא הות היא תמן לא עייל בה לעלמין", דאם לא היתה כלתו מצוה שם לא היה נכנס לשוק זה שריחו רע, אבל "כיון דהיא תמן דמי בעיניו כשוקא דרוכלי, דכל ריחין דעלמא טבין אשתכחו תמן" דהיינו כיון שהיא נמצאת שם נראה השוק בעיניו כשוק של הוכלין שמוכרים בשמים, שכל הריחות הטובים שבעולם מצויים שם, כי מרוב אהבתו הוא אינו מרגיש כלל בריח הרע, ואדרבה הוא מריח שם ריח בשמים.

והנמשל הוא, **אוף הכא, ואף גם זאת כהיותם בארץ אויביהם, לא מאסתים ולא געלתים ואמאי, לכלותם, בגין כלתם דאנא רחימנא לה,** דהיינו שהשי"ת ברב אהבתו אותנו בהיותנו "כלתו" ע"כ הוא אינו מואס בנו אף בהיותנו בטומאת ארץ העמים כאותו שוק של בורסקי

בני ישראל הוא מאותיות התורה. **שישראל ר"ת יש שישים ויבוא אותיות לתורה. ושורש נשמות הגרים הם מהתגין שעל האותיות!** ולכן תורתו של ר"ע שהיה בן גרים שעל כל קוץ וקוץ דרש תילי תילין של הלכות! ולפי"ז מובן טענת מרע"ז זו תורה - שתורת ר"ע הרי שייכת לתגין שהם נשמות הגרים, וא"כ זו שכרה, אין יתכן שר"ע קשור לחטא מכירת יוסף שהרי לא היה מצאצאי השבטים כמו כל כלל ישראל. ועל כן מובן שמרע"ה הקשה רק על ר"ע ולא על שאר הרוגי מלכות שיכולים להיות תמורת השבטים.

וע"ז ענה הקב"ה **שתוק כן עלה במחשבה לפני - פירוש** שא"ל לדבר בזה, אבל יש בזה הענין שכיון שגרמו שהקב"ה השתתף במחשבה בענין המכירה עלה ר"ע לדרגה להיות תמורת השכינה! (ובש"ל"ה חק' א' שרומז שקודם הבריאה עלה במחשבה - לברוא במידת הדין ורק אח"כ שתף במידת הרחמים ו"ע הצדיק שאפשר לנהוג עמו במידת הדין ולקודק עמו כמו שעלה קודם במחשבה לפני).

הקשר **בראש וסוף ספר ויקרא**
והשתא בא וראה נפלאות מתורתנו הק' כאשר משלימים בשבת חומש ויקרא שהמילים האחרונות בסוף חומש ויקרא קשורים למילים הראשונות של תחילת חומש ויקרא.

מונא בצד"ק **שער יששכר** על המועדים **להרה"ק ממונאקאטש** וזה"ל בשם **רמ"ע מפאנו** ז"ל ע"ע: שבמילה הראשונה של חומש ויקרא - **נעוץ** סוד שורש נשמתו של רבי עקיבא. שהמילה **"ויקרא"** מורכבת מאותיות **"ויקרא"** וא' **זעירא**. ואף זעירא בגמטריא **רבי עקיבא**. והאותיות

בשם **"תכה"** שמשוגל להציל מאויבים, ולכן אמר **"רשע למה תכה רעך"**. וענה לו הלהרגי אתה אומר - דהיינו להרוג אותי באמירת השם תכה. והנה במילים **"ואהבת את הוי"ה אלוקיך"** יש בס"ת את השם הק' **תכ"ה**. והתלמידים שכראו שר"ע רק מאריך באחד ומגדיל יסוריו, כאשר יכל להמשיך ולומר בהמשך ק"ש **"ואהבת את ה' אלוקיך"** ששם רמז השם תכ"ה שאפשר על ידו להכניע אויביו הרשעים. ולכן אמרו לו: **רבינו עד כאן** מדוע אתה מאריך באחד של פסוק ראשון ואינך ממשיך לכוון בשם תכה בהמשך פרשת **"ואהבת"**. וע"ז ענה להם: כל ימי הייתי מצטער וכו' ולכן רצוני למסור נפשי על קדושת שמי ית'.

רבי עקיבא תמורת השכינה הק'

והשתא נראה דברים מופלאים שמובאים במקובלים על ענין עשרה הרוגי מלכות שמביאים בזה"ק שבגלל חטא מכירת יוסף שעברו השבטים עה"פ **"וגונב איש ומכרו מות יומת"** (שמות כא-טו) היו צריכים להרג עשרה הרוגי מלכות! **ובריקנאטי בטעמי המצוות** (בראשית לו-כז) מקשה מדוע נענשו העשרה הרוגי מלכות על חטא שלא עשו.

ובאריז"ל ספר הליקוטס פי' וישב פרק ל"ז מתרץ שהעשרה הרוגי מלכות היו לגלגלי נשמות השבטים עצמם אשר מכרו את יוסף. ובריקנאטי עושה חשבון נפלא ששמותיהן של כל העשרה הרוגי מלכות יוצאים אותו גמטריא של שמותיהן של השבטים!! הפלא ופלא!

ומקשה הרה"ק ר"ש מאוסטרפולי זי"ע הלא היו עשרה הרוגי מלכות בעוד שבמכירת יוסף היו רק תשעה שבטים. שיוסף עצמו לא נחשב ובנימין היה קטן ולא ידע מזה. וכן ראובן ג"כ לא היה בשעת מעשה שהיה יומא לשמש את אביו ונשארו במכירה רק תשעה שבטים. ומתריך תירוצי נורא נוראות, כיון שמונא בפרקי דר"א פל"ח שהשבטים צירפו עמהם את השכינה הק', ונמצא שכביכול יש ג"כ לשכינה חלק במכירת יוסף. ולכן היה צריך ג"כ אחד שיהיה תמורה לשכינה הק'!!

ומה זכה לדרגה זו **שיהא תמורת השכינה, רבי עקיבא!!**

וזוהו הוא מוסיף לפרש את הפסוק בסוף פרשת בחוקותי (טו-טז) **"וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט, העשירי יהיה קודש לה"**. **וכל מעשר ר"ת וידעו כולם למה מת עקיבא שהיה רועה - בקר וצאן.** **"כל אשר יעבור תחת השבט"** - שכל אחד מהעשרה הרוגי מלכות עבר מן העולם ומת בגלל היותו תחת אחד השבטים שמכרו את יוסף. אבל **"העשירי"** - רבי עקיבא **"היה קודש לה"**. שהוא התמורה כנגד השכינה הק'. ומסיים שזה כוונת הגמ' שיצתה בת קול ואמרה אשריך ר"ע שיצאה נשמתך באחד היינו כביכול עבור האחד יחיד ומיוחד - השכינה הק'!!

והנה במס' מנחות דף כ"ט מסופר שכאשר עלה מרע"ה למרום מצאו הקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. שאל את הקב"ה מדוע לא משאיר האותיות בלי התגין, וענה לו: אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתידי לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילין של הלכות וכו'. ומרע"ה תמה מדוע לא נותן הקב"ה את התורה על ידו, וכו' ובסוף אמר מרע"ה להקב"ה: הראני את תורתו הראני את שכרו. והראה לו הקב"ה איך ששוקלים בשרו במקולין לאחר שסרוקו בשרו במסרקות של ברזל! אמר משה לפניו: זו תורה זו שכרה. א"ל הקב"ה: **שתוק, כן עלה במחשבה לפני** **ומקשה** הבאר שלמה מדוע מרע"ה לא התפלא ושלא על כל שאר התשעה הרוגי מלכות זו תורה זו שכרה. שהרי כולם היו גדולים בתורה. אלא מבארים **העמודיה שבעה** (עמוד הוביע) **ותורת משה** סימן כ"ו **ובילקוט יהושע** שמונא במקובלים ששורש נשמות

שנשארו ויקר - רמז לדרגתו. כפי שמונא בסנהדרין ל"ח ע"ב שכאשר הראה הקב"ה לאדה"ר את ר"ע קרא עליו הפסוק **"זלי מה יקרו רעייך"**.

ופלאי הדבר שהמדרש אומר על המילים ויקרא אל משה, **הדא הוא דכתיב "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"**. דהנה מונא **באמרי אמת** על דברי הגמ' ברכות ס"א בשעה שהוציאו את ר"ע להריגה זמן ק"ש היה והיה ר"ע מקבל ע"ע עול מלכות שמים. שכוונת ק"ש האמיתית זה לדעת ולהשיג שג"כ **אלוקינו - מידת הדין הכל אחד עם שם הוי"ה - מידת הרחמים**. ומתחילת הבריאה לא היה אדם שהשיג השגה זו בשלימות שג"כ מה שנראה הנהגת דין - הכל באמת רחמים וחסדים. ודוקא ר"ע שזכה לדרגה הכי גבוהה של שער החמישים מהחכמה השיג שג"כ כשסורקת את בשרו במסרקות של ברזל וכו' ביסורין הכי קשים אזי זה חסדים עצומים שנגעשה בזה תיקונים נוראים ולכן אפשר ג"כ אז לצחוק ולשמח. וזהו הפירוש זמן ק"ש היה שאז נעשה הזמן ק"ש הראשון בעולם שעשה ר"ע באופן הכי שלם את הקבלת עול מלכות שמים!

וזה הפשט אומר השער יששכר שהב"ק יצתה ואמרה אשריך ר"ע שיצאה נשמתך באחד באופן של היחוד הכי גבוה בעולם!!

וכמו שבתחילת חומש ויקרא - רמז שורש ר"ע - כך בסוף החומש במילים האחרונים של בחוקותי שזכה ר"ע שיצאה נשמתו באחד להיות תמורה לאחד יחיד ומיוחד!

נערך ע"י הר"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

מכירת עליות

הנה בפרשת "בהר בחוקתי" שאנו קורין השבוע יש בו ב' מצוות יקרות, א' מצות רבית, שנאמר, אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתִבְרִית (כה, לו), וברש"י (ד"ה אני) אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, על מנת שתקבלו עליכם מצוותי אפלו הן כבודות עליכם. ב' מצות שמירת שבת, כמו שנאמר, אַתְּ שִׁמְרָתָהּ תִּשְׁמְרוּ (כו, א). ובמדרש בפרשתן (ויקרא רבה לז, טז) אַם תִּשְׁבֵּי מִשְׁפַּת רַגְלְךָ וְגו' מִמְצוֹא חֲפֶצְךָ וְדָבָר דְבָר (ישעיה נח, ג) חפצך אסורים, חפצי שמים מותרים, ושלא יהא דיבורך שבת כדיבורך של חול. ובכן הבה ונתבונן בענין השייכת בה ב' ענינים אלו, שבת ורבית, והוא ענין קניית ומכירת מצות עליה לתורה בשבת ויו"ט בס"ד:

עלייה בשבת

אסור לדבר בשבת בדברי מקח וממכר, שנאמר ממצוא חפצך ודבר דבר, ועוד גזירה שמא יכתוב:

יש אומרים, כיון דאסור לדבר בשבת בענין מקח וממכר, לכן אסור למכור העליות בשבת, וכן אסור לנדור נדרים ונדבות במי שברך, כיון דהוי מקח וממכר. ויש מקילין. וכן הוא המנהג ברוב תפוצות ישראל להקל בזה, ומנהג ישראל תורה ואין לזוז ממנה ואסור לפקפק בה כלל, וכ"ש שאין למחות בידו:

וטעם המקילין, א' דאע"פ שחפצך אסורים, מ"מ חפצי שמים מותרים, וכיון דכספי המכירות הלכין להחזקת בית המדרש וכדו', הוי חפצי שמים שמוותר. ב' כיון שלכבוד התורה הוא, מותר למכור בשבת. ג'

כיון דהוי כעין צרכי רבים שמוותר בשבת. ד' כיון שאינו מקח וממכר באופן מעשי, אלא כעין מקח וממכר מותר:

ומ"מ נהגו חסידים הקדמונים כדי לצאת מידי ספיקא לגמרי, שכל מה שהוציא בפיו ליתן, נותן לצדקה אפילו קנה חבירו המצוה, ואז אינו דומה כלל למקח וממכר אלא לפסיקת צדקה, ומותר לכתחילה לעשות כן:

יש מקומות שנהגים שלא להזכיר בפירוש סכום כסף, במטבע שבאותו מקום, אלא ברמז באופן שכולם מבינים הענין המדובר, ויפה הם עושים:

מנהג ברוב המקומות שהשמש רושם את סכומי המכירות ושמות הקונים ע"י שימוש בכרטיס שיש בה את שמות מתפללי בית הכנסת, ורושם סכומים שבדר"כ

נודרים, וע"י שימוש בסיכות וכדו' מסמנים בשבת, יש אומרים שטוב להחמיר שלא לעשותו בשבת, כיון דנראה יותר כמקח וממכר, ומ"מ הנהוגים להקל יש להם על מה שיסמוכו, כיון דהוי צורך מצוה. ואין לחוש שמא ימחקו, כיון דהוא ברבים הוי כמו שומר שמונתו:

רבית

אסור ללווה לרכוש מצוה ולכבד בה את מי שהלווה לו שיש בכך משום תשלום ורבית, איסור זה קיים אף אם אין בכונתו של הרוכש לכבדו בעבור שהלווה לו:

איסור זה שייך אף אם מסתמא היה מכבדו אפילו אם לא שהלווה לו, א"כ היה רגיל כבר לכבדו בעבר. אבל אם היתה כוונת הלווה לקנות למלווה עבור תשלום גמול על ההלוואה, אסור לקנותו אפילו אם הוא מתנה מועטת משום רבית:

גבאי היודע בלווה שרכש את המצווה בכדי לכבד בה את מי שהלווה לו, עליו ליידע את הקונה שיש בדבר איסור, ואף אסור לו לקרוא למלווה כדי שלא יהיה ח"ו בכלל מסייע ביד עוברי עביה:

מלווה שכובד לעלות לתורה ויודע שהלווה קנה עבורו את העלייה, דעת רוב הפוסקים שמוותר לו לעלות לתורה, ואינו צריך להחזיר לו המעות ע"ז:

גבאי בבית הכנסת שלווה מאחד המתפללים מותר לו לקרוא לו לעלות לתורה, כל שאינו משנה את סדר הקראים הקבוע שנהוג בבית הכנסת. אבל אם משנה הסדר הקבוע בכדי להקדימו אסור:

- קלא):
- יא. ים של שלמה (בבא קמא פרק ט סימן יא), ש"ן (שם ס"ק א):
- יב. שו"ע הרב (יו"ד הלכות רבית סעיף ז):
- יג. רמב"ם (מלוה ולוה פרק ד הלכה א), באר היטב (שם ס"ק א) בשם הדרישה):
- יד. שו"ת שבת הלוי (חלק ט סימן קע אות א):
- טו. כ"א. ברית יהודה (עיקרי דינים פרק י הערה קד):
- טז. שו"ע הרב (שם), משנה ברורה (שם), אורחות רבינו על הקהילות יעקב (חלק א עמוד קלט):
- יז. צדקה ומשפט [לר' יעקב בלויא] (יד פד הערה יא):
- יח. שו"ת מהרש"א, (ח"ב, סי' עז אות ב):
- יט. עפ"י השו"ע (יו"ד סימן קס סעיף ז):
- י. חכמת אדם (שער משפט וצדק כלל

- א. ביצה (זו), וברש"י (ד"ה משום מקח וממכר), רמב"ם (שבת פרק כג הלכה יב):
- ב. הרמב"ם (מובא באור זויע חלק ב סימן ו), ים של שלמה (ביצה פרק ה סימן ח):
- ג. בספר תוספת מעשה רב (סעיף לז) כתב, שהגאון מוילנא הקפיד מאוד על מה שמכר השמש המצוות בשבת. והביא שם מעשה מהגר"ח מוולאזין, וז"ל, בעת היות הגר"ח בוילנא, הקפיד
- מאד על הגבאים בביהמ"ד של הגר"א על מה שמוכר השמש המצוות בשבת ויו"ט דזה הוי כמקח וממכר, ואמר הגם לכבש את המלכה עמי בבית, לעשות נגד הלכתא של אדמו"ר, עכ"ל:
- ה. האור זרוע (שם), כל בו (סימן נח), ועוד הרבה ראשונים:
- ד. רמ"א (סימן שו סעיף ז):
- ה. ערוך השלחן (שם סימן טז):
- ו. משנה ברורה (שם ס"ק כז), שמירת שבת כהלכתה (סימן כט סעיף נח):
- ז. מהרי"ל (הלכות סוכה אות י), אליה רבה (שם אות ט) כף החיים, (ס"ק מב) שו"ת רב פעלים, (ח"ב, א"ח, סי' כד) משנה ברורה, (ס"ק לג) שו"ת מהרש"א, (ח"ב, סי' עז אות ב):
- ח. שו"ת מהרי"ק (סימן ט):
- ט. מהרי"ל (שם) ענין בסימן שו סעיף ז:
- י. ים של שלמה (שם), שו"ע הרב (סעיף

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

נערך ונלקט ע"י

הר"ר משה מנחם העבט הי"ד

תפילות האבות הק' על הדורות

וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור וגו' (ויקרא כו, ט). מפני מה אין נקרא אבות כי אם אברהם יצחק ויעקב, וגם זכות אבות לא נקרא רק מהם, ופירש, משום דבחייהם היה עבודתם ותפלתם עבור כל הדור, ועד סוף כל הדורות.

(בעל שם טוב)

פתחו לי פתח כחודו של מחט

ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו (ויקרא כו, ד). היינו מקודם צריך האדם להתחיל ממטה למעלה כי צריך להיות לו אתערותא דלתתא, ואח"כ עץ השדה יתן פריו, היינו שאח"כ ישיפיעו למעלה וזה נקרא עץ חיים, כפי דאיתא "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם".

(בית אהרן)

לא אפסה תקוותנו מהגאולה

ואיש כי לא יהיה לו גואל, והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו (ויקרא כה, כז). ע"ד אומרם ז"ל "אין איש אלא הקב"ה, דכתיב ד' איש מלחמה. כשלא יהיה לו גואל, כי אין איש שם על לב, אין מנהל ואין מחזיק ביד אומה הישראלית להשיבה אל אביה, אל תאמר כי ח"ו אבדה תקוה, אלא והשיגה ידו, ומצא כדי גאולתו, אמרו ז"ל כי היסורין והגלות הם תיקון האומה להכשירה והוא מה שרמזו והשיגה ידו, ע"ד אומרם, יד ד' היתה בם, שהיא מדת הגבורה החובטת באומה בגלות המר, ובאמצעות זה ישיג למצואו כדי גאולת הבית.

(מאור ושמש)

להאמין שהכל בהשגחה

ואם תלכו עמי קרי וגו' (ויקרא כו, כא). לא יחשוב האדם על שום דבר שהוא במקרה ואיזה סיבה גרם, רק הכל בהשגחת השי"ת. ומי שנותן דעתו על המקרים עליו הכתוב אומר ואם תלכו עמי קרי"י והלכתי וגו', וקבלתי בעת שידומן לאדם איהו עיגום וצער יזכור ויאמר הפסוק ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאתי, בכדי שישים אל לבו, שהוא בהשגחת הבורא על עוונותיו כי כמה וכמה עוונות יש לאדם שאינם מתכפרין ע"י תשובה ויה"כ, רק תשובה ויה"כ תולין, ויסורין ממרקין, והמה"ש שלח לו יסורין קלין כדי לכפר עוונותיו, וזהו שאמרו ז"ל ה"ל יסורין אפ"י הושיט ידו לכיס וכו' והא דוקא כשמשים אל לבו שכל תנועותיו בחפץ הבורא, הבן הדבר.

(אגרא דפרקא אות קכ"ד)

צורה לצדיקי הדורות לאור ימי ההילולא

להנחיל אותנו

הרה"ק רבי שלומקה מזוועהל זי"ע

ליומא דהילולא כ"ו אייר י"סודר שביסוד" תר"ס - תש"ה

רתת זויע של קדושה, עולה עד גדות, עת נצבים אנו למלא שורות ספורות לזכרון הוד, האי צדיקא קדישא, יסודו של עולם, עיר וקדיש שריד מענקי רוח מדורות קדמונים, נשמה השייכת מאות שנים לפנינו, רבינו הקדוש רבי שלומק'ע זי"ע מזוועהל, אשר קדושתו למעלה גבוהה עדי שמי רום וחרטה את רישומה לדורות האחרונים, ולקבל שמץ ובבואה מקדושתם של קדמונינו הצדיקים הקדושים הבעש"ט הקדוש ותלמידיו ותלמידי תלמידי אבות החסידות לדורותיהם.

אורו של עולם

בשנת תר"ס בעיירה זוועהיל בבית הרם והנישא, האילן הענף אשר מאות שנים לא זזה רוח הקודש ורוח הקדושה מגזעו ודור אחר דור ידועים המה כקדושים וטהורים, בבית הרב הקדוש רבי מרדכי בן הרה"ק רבי יחיאל מיכל בן הרה"ק רבי משה מזוועהל בנו של המגיד הקדוש רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע זו' הצדקנית. התמלא הבית כולו אורה בדרת נשמתו הקדושה "נשמה השייכת מלפני שש מאות שנה" כהגדרת הרה"ק מבעלזא, ואשר נשתלה בדור זה בדור אשר עבר את כוס התרעלה, להאיר בפניה עד עולם. שמו של רבינו ניתן לו ע"ש זקיני

הקדוש רבי שלמה מקארלין. ואכן מיד כאשר נכנס בבריתו של אברהם אבינו נכרתה ברית דמים בין ינוקא זה לאביו שבשמים, ומאז היו כל מעשיו ופעולותיו אחוים ודבוקים למען כבודו ית"ש. רבינו שח על עצמו שכאשר היה ילד כבר חישוב את חשבונו של עולם וכאשר הגיע פ"א ילד לשחק עמו, בלילה שאח"ז עשה חשבון נפשו מה הרוויח מאותו משחק ועלה בדעתו שאין בו מאומה, ולמחרת הציע לו משחק אחר ובלילה שאח"ז הגיע שוב לאותה מסקנה, כך ה' ג' ימים עד אשר הגעתי להבנה שאין תכלית לכל המשחקים האלו הבל הבלים הכל הבל, ותכלית כל האדם לירא את אלוהיו ולשמור מצוותיו. המשך בעמוד ד' <<<

מבט קצר נענה ואמר, אה, זה שום דבר, זה דבקות כזאת ...
בסוף ימיו של רבינו במלחמתו הרוחנית הידועה נגד הצורך הגרמני ימ"ש, היה אז ימים שלמים שהי' רבינו אחוז בדבקות ושרעפים, ופ"א הוצרכו בלילה אחת לדפוק עם פטיש על השולחן ע"מ שיתעורר. ד"ר וואלך, מנהל ביה"ח שערי צדק נענה על רבינו "הרבי שלכם אינו יצור אנושי כלל, הוא מלאך".

נודעה למשגב היא עצותיו של רבינו אשר היה כאורים ותומים לבני ישראל, וכאשר העיד הרה"ק מבעלז שעצותיו הם ממקום גבוה, וכאשר אמר רבינו פ"א: "אצל ההוסיאטיני'ער אפשר לקבל ישועה, אצלי ניתן לקבל גם עצצה". והרה"ק הבית ישראל מגור אמר **שלרבי מזויעהל יש דעה בשמים**. ואכן פלא היה איך שרבינו היה בכל הדבר אשר שאלוהו היה הולך לעשות **"יישוב במקווה**, טובל, מרים את ראשו ועונה על השאלה כמשיב מפי הגבורה. ומופתים רבים ונשגבים התגלגלו לכאור יד מתשובותיו שהיו נובעות ממקור גבוה. אף אדמוורי"ם וצדיקים שלחו את שאלותיהם אליו שיענה עליהם, כהרה"ק הרא"מ מגור והרה"ק מבעלזא הגה"ק הרי"צ דושינסקי ועוד שאלוהו וסמכו על עצתו אמונה.

סיפור אחד מימי רבות נספר כאן כדוגמא לכווח של אותו צדיק, אשר סיפור בעל המעשה, שהיה עובד בעבודתו בבתי המלאכה של הרכבת בחיפה. כשהתחילו הפוגרומים של הערבים, ובהיות שמקום עבודתו היה מסובב בהרבה בני ישמעאל חשש מאוד על נפשו, וביותר כאשר אמרו לו פ"א עוד שחט אותך כמו כלב. הוא ניגש למנהל להתלונן אך הלה אמר לו בלולז תודה שאמרו כמו כלב ולא כמו ד"א. בראותו שהסכנה הולכת וגוברת פנה אל א' מהצדיקים שאמר לו, עליך לעשות מה שעשו אבותינו, לברוח ממקום הסכנה והשית' יעזור לך בפרנסה אחרת. אך הוא לא ידע מה לעשות, בעומדו כך שבור ורצוף אמהו לו הרבנית של אותו צדיק, תלך לרבי מזויעהל וממנו יהיה לך ישועה. הוא הלך לבית רבינו ושם אמרו לו שרבינו בכותל המערבי, הוא רץ לכותל המערבי ואחר יגיעה רבה מצא את רבינו. הוא פנה אליו והחל משיח את לבו אך רבינו לא שת ליבו אליו. כך המשך לדבר ורבינו בשלו גומר תפילתו ופונה חזרה, ואותו יהודי מלווה, מנסה לדבר אך רבינו אינו שומע. לבסוף נורקה בו מר נפשו והוא משך בשרולו של רבינו והחל בוכה רבי הושיעה. עתה נפנה הרבי שקע במחשבות ופתח איזה ספר, ולבסוף נענה, **"מה יש לך לפחד מי שיגע בך יהיה לו סוף שחור"**. כשחזר לעבודתו למחרת והנה אך נכנס לבית המלאכה הגיע אליו עובד ערבי והטיח בפניו אגרופו. מפיו התמלטה צעקה "אוי רבי". והנה רק כאשר פסע אותו ערבי לאחור נפל על ערפו שדוד ללא רוח חיים, ומאז לא העיזו שוב ליגע בו לדעה.

סילוקו של צדיק

רבינו היה יודע חולי מימיו, ובתקופתו האחרונה תכפה עליו מחלתו, וייסוריו גברו מעל שכל אנושי. ורידיו הזדקרו מרוב כאבים אך הגה לא יצא מפיו. יושלים נרעשה אז מתפילות על רפואתו של רבינו. הגה"ק מהרי"ץ דושינסקי שידוע שלא היה מפסיק משיעוריו על איזה אופן שיהיה, אמר שצדיק לסגור את הגמרות ולהתפלל לרפואת הרבי מזויעהל. אמנם כבר נגזרה הגזירה **וביום רביעי לסדר במדבר שנת תש"ה, בספירת יסוד שביסוד**, כאשר ביום זה הסתובב הרה"ק רבי גדליה משה אחוז שרעפים, וביקש מסובביו **"הרעישו שערי שמים שרק יעבור יום זה בשלום"**. אמנם נצחו אראלים את המצוקים, ורבינו אשר מחלתו גברה עליו מחמת שסירב לקבל איזה טיפול רפואי מרוב קדושתו שסירב שיגענו בגופו הקדוש (הבית ישראל אמר שציון לספר לצעירי הצאן על קדושתו של האדמו"ר מזויעהל לידע קדושה מהו) עלה בסער ולהב אש לשמים למקום מחצב הנשמות וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'. ומנו"כ במרומי הר הזיתים.
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

בתוך הסתרה, ורק ידעוהו כ"היהודי מזויעהל". אמנם לא ארכו הימים עד אשר נסדק מעטה ההסתרה והחל זוהרו לבקוע ולהאיר בתוככי ירושלים. היה זה כאשר פ"א בתפילתו תפילת ערבית בביהמ"ד של ר' ניסן בק כאשר ביהמ"ד התרוקן ממתפללי והגבאי ר' ישראל שוחט ראהו עומד בחלון הצופה להר ציון, וגלו האחת נטועה על הארץ וגלו השני מונחת על הספסל ופניו מכוסות בדוק של דבקות. ר' ישראל שלא חפץ להפריע בראותו שלא בפשוטי עם קא עסקינו, ולכן הניח את המנועול סמוך לרבינו וקרא אליו שכאשר יוצא ינעול הדלת. אתא בוקר ר' ישראל מגיע לביהמ"ד, ולתדהמתו מצאו פתוח לרווחה. אמנם כאשר נכנס אחוז התדהמה בכפליים. רבינו עדיין עומד באותה תנוחה לא זע ולא נע בדביקות עלאית. ר' ישראל נרעש לאחוריו, ואז נפלה בו ההכרה שצדיק נסתר הוא ובוודאי באחד מענקי הרוח שזכתה ירושלים לאכסנו.
אך התגלותו של רבינו הי' ע"י אחד מתושבי זויעהל אשר נקלע לשיבת חיי עולם, וראהו לרבינו יושב בפניה דמותו מאירה זוורחת. היהודי שואל את בני המקום מיהו אותו יהודי. נענו אליו, "איזה יהודי מזויעהל". היהודי העמיק מבטו ומפיו פרצה הקריאה הנרגשת, "אוי רבי שלומקע, דער זוועהילער רבי". ... המולה נוצרה במקום כאשר נפלה חומת ההסתרה ובבת אחת פרצה לבת האש והתגלתה. עוד כמה דברים חברו לגילוי של רבינו ואז קיבל על עצמו את ההנהגה. ושח נכדו הרה"ק רבי מרדכי שבפנימיות היה כאן הנהגה יותר נגלית כי זוועהיל היה נמנע מלענות על שאלות פיקוח נפש, ואילו בארץ ישראל משעה שקיבל ההנהגה, היה זה ללא מיצרי גבולות טבעיים ושאלות של פיקוח נפש ושידוד מערכות נענו על ידו על אתה. אמנם השינוי שנשאר היה שבא"י עטה רבינו על עצמו את כתר הענווה, ובמידת היסוד שבקרבנו טמון עמוק מתחת לכל איש אשר על פני האדמה, בשפלות עצומה בד בבד עם הנהגתו העילאית כתרי רעין דלא מתפרשין.

מדרגותיו הנשגבות

פלא הדור היה רבינו, פשוטו כמשמעו. שרף ומלאך שהתהלך בינות אנשי דורנו. כל סדר יומו היה למעלה מדרגת אנוש, החל משנתו אשר היתה כשעות בודדות וגם זאת בדביקות, כאשר ראשו מאדים ומחוויר חליפות, וכל כמה רגעים מרים את רגלו האחת... (פנינת הבאי הרה"ת ר' אליהו חט זצ"ל) רבינו היה ידוע במידת השתיקה, כאשר אם לא לצורך גבוה או לעצה ותושי' לא פתח את פיו, ואף כשבקרוהו אדמוורי"ם ורובנים התאזר בשתיקה. (וכאשר מסופר שבעת ביקור הרה"ק מהוסיאטיני אצל רבינו ישבו ללא אומר ודברים כמחצית השעה ונפרדו לשלום).

מאכלו היה פירווי לחם יבש שהשאירו הילדים שהתארחו אצלו. בתפילתו לא הי' נראה כלפי חוץ שום דבר מיוחד. זולת זאת שראו הכל שרבינו אינו נמצא כלל בעולמות התחתונים. באמירת קריאת שמע באופן קבוע היה נראה כישן. ומסופר שפ"א בבתי אונגארין נענה אליו אחד, נו אסור לישון עם תפילין. רבינו נענה, אך לאחר רגע שוב נרדם' הלה שוב הטריוו, כאשר ראה רבינו שלא יפטר ממנו נענה אליו בראותו שקצו דעה הוא וממילא לא יבין הרבה, "איני ישן, זהו בדביקות". פ"א נכנס לביתו הרה"ח ר"מ פריימן וראהו שוכב במיטה במצב עילפון כאשר עיניו בוהות. הוא נבהל מאוד ורץ החוץ לקרוא לעזרה. בנו הרה"ק רבי גדלי' משה ששהה שם נכנס במהרה ואחר

כבר מילדותו אמרו עליו ששתקן הוא, מופנם ומסוגר, אך לא הבינו על נכון פישרה של דבקות - כתרו של רבינו. **כפרי** עץ הדור לשושלת זויעהל המעטירה, היה רבינו ג"כ עטוף בעטרת ענווה והצטנעות. אך אביו מולידו אשר עמד על טיבו, לא עצר בעדו ופ"א גילה סתריו, כאשר היה דרכו מאז שלא להשתמש לנט"י בכלים לבתי טבולים. וחומרא יתירה היתה עמו שלא להשתמש בכלי עם ידיים וע"כ היו מוכנים הרבה כוסות כאלו לנטילה. ופ"א התערבו כוסות חדשים וגם ישנים ולא ידעו מי הטבל ומי לא, והרה"ק רבי מרדכי הראה באצבעו זה טבול זה לא. ובנו הנייק כבר שמונה עומד לצידו ומקשה בפליאה האיק אפשר להבחין בין הטבול לשאינו. נענה רבי מרדכי'לה בפליאה **"וואס די עטסט נישט שלומקה'לה! א חידוש!"** (מה: איך ראהו. שלומקה'לה! זה חידוש). וסיפור זה ללמד באן על מדרגותיו הנשגבות אשר בגיל זה כבר החשיבו אביו לבין הראים. ואף על חלקו השני סח בנו הרה"ק רבי גדליה משה, שאין ספק שאביו ראה גם ראה, אך כדרכו הק' הסתיר זאת.

רבינו מילדותו עלה ונתעלה במעלות התורה והחסידות וזכה למעלות רמות עד אשר פקע שמיא כנער חריף ובקי מלא וגדוש באוצרות רוח מסולאות בפו ומידותיו התרומיות חופפות עליו. וכשהי' בגיל המצוות נלקח לבית חותנו ובנה את ביתו עם הרבנית הצדקנית ע"ה ואחר נישואיו המשיך לשקוד על התורה ועל העבודה כאשר היתה עמדתו כל הימים.

בשנת תרס"א עם פטירת אביו הק' קיבל רבינו זי"ע את עול ההנהגה, וזאת כאשר אמר לו הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב כאשר שהה רבינו אצלו בפעם האחרונה אמר לו כשנפרדו: "כאשר תבא לביתך תחל לקבל קוויטלער", וכפי שהיה זמן קצר אח"כ, רבינו על אף שהי' צעיר הבנים קיבל את המגן הנהגת העדה. או אז יצא רבינו והזהיר אורו כשמש בגבורתו ועמד לימינם של ישראל באותם ימים, ימי צר ומצוק מצד הבולשביקים והכנפיות האחרות שעשו שמות ביהודים, אשר המה מצאו מפלט להם אצל רבינו שברוח קדשו הושיעם בימין ישע ואף בפועל מסר נפשו והלך בראש משלחת רבנים להפורעים הרשעים להתחנן על נפשות בני עירו לכל ישימיו.

עלה ארי מכבל

בשנת תרפ"ה אחרי כחצי יובל של הנהגה בעיר זויעהל, אשר שם כיהן בעוז ותקיפות, ומזקני העיר מסופר שהתור הארוך לקבלת קהל השתפל עד אחרי הבית, והוצרכו ארבעה "כותבי קוויטלך" לחצר הקודש בעיר זויעהל. אמנם כאשר ראה רבינו שרוח המקום כבר אינה לרוחו, מחמת הקומוניזם שהלך והתפשט ברוסי', גמרה בליבו של רבינו לעלות לארץ ישראל. לימים כאשר הגיע לבקרו בא"י הרה"ק מבעלזא ששאלו אמאי' עלה לא"י, נענה רבינו אליו "אבי רבי מרדכי'לה אמר לי לעלות". הרה"ק מבעלזא תמה, אביך הרי הוא נסתלק מכבר. נענה רבינו אבא בא אלי בחלום. הרה"ק מבעלזא השתומם ונענה לאחיו הרה"ק מבולגריא, "אתה שומע, אביו התגלה אליו ואמר לו לעלות..."

בעלותו לא"י התלווה אל רבינו נכדו הרה"ק רבי מרדכי ובהיותם על הספינה בדרכם לא"י אמר לו רבי שלומקה עתה זורקים אנו את הרעביסטיטעווע לימ. ואכן בהגיע לא"י עלה לירושלים ואז נתכסה רבינו במעטה של הסתרה

מ. יחיאל, 0544943031